

SAMENWERKEN AAN EEN VREEDZAME WIJK

Integraal
pedagogisch wijkplan
Lewenborg XL

2019 - 2022

Samenwerken aan een Vreedzame Wijk

Integraal pedagogisch wijkplan
Lewenborg XL

Inhoud

Inleiding	3
Waarom een wijkplan?	3
Profiel van Lewenborg XL	4
Kansen en risico's	4
Samenwerking	5
Visie en Missie	6
Partners	6
Ontwikkeling wijkplan	10
Een integraal wijkplan	10
Werkwijze	10
Speerpunten Lewenborg XL	14
Kansrijke wijk	14
Veilige wijk	15
Gezonde wijk	16
Nieuwe activiteiten	17
Meerjarenplan: overzicht interventies per doelstelling	21
Bronnen	25

Waarom een wijkplan?

Lewenborg is een groene en levendige wijk waar relatief veel kinderen en jongeren wonen. In Lewenborg zijn nieuwkomers en eenoudergezinnen oververtegenwoordigd vergeleken met het stadsgemiddelde. Naast de groep kinderen en jongeren waar het goed mee gaat is er ook een respectabele groep kwetsbare jeugdigen. Lewenborg is dan ook de wijk met het hoogste aantal hulpverleningsindicaties. Veel verschillende instanties en voorzieningen (onderwijs, opvang, preventie, zorg en ondersteuning) in Lewenborg en omgeving (hierna te noemen Lewenborg XL) werken met dezelfde ouders en kinderen en beogen allemaal hetzelfde doel, namelijk dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien. Dat ze ongeacht hun sociaaleconomische of etnische achtergrond, voldoende kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen en naar eigen vermogen deelnemen aan een duurzame samenleving.

Onder andere de eindrapportage van de Monitor Vensterscholen 2.0. van het Lectoraat Integraal Jeugdbeleid in 2016 toont aan dat er mooie dingen gebeuren en dat er grote betrokkenheid van de kernpartners is, maar dat er sprake is van een lappendeken aan initiatieven. Vanuit de gemeente is er sprake van los van elkaar staande subsidiemogelijkheden. Dit leidt tot veel drukte in de wijk, het missen van overzicht in rolverdeling en een gebrek aan inzicht in de overlap in de initiatieven en blinde vlekken op dit gebied. De kernpartners willen toe naar een structureel karakter dat gericht is op de lange termijn. Om dit te kunnen bereiken is het hebben van afgestemde plannen en samenhang tussen de verschillende instanties van groot belang.

Lewenborg XL is een Vreedzame Wijk. Er wordt tussen de verschillende organisaties op het gebied van onderwijs, opvang, sport, ondersteuning, preventie en zorg en welzijn samengewerkt waarbij het gedachtengoed van de Vreedzame School/Wijk het fundament vormt. Naar aanleiding van de vervolgaanvraag venstersamenwerking Lewenborg (Nieuwe Impuls Vensterscholen) en de opdracht van wijkwethouder Gijsbertsen (jongerenaanpak Lewenborg) is er de opdracht om te komen tot een samenhangende aanpak voor de jeugd in Lewenborg: een integraal pedagogisch wijkplan.

Lewenborg, gebouwd in de 70-er jaren, is een bijna gemiddelde Groningse woonwijk. Samen met de wijk Beijum heeft Lewenborg het grootste aantal kinderen en jongeren.

Vanaf 2000 heeft er een wijkvernieuwing plaatsgevonden en ook de voorzieningen zijn aangepakt en verbeterd. Lewenborg scoort bovengemiddeld op het gebied van waardering voor jongerenvoorzieningen en ook de sociale leefomgeving wordt gemiddeld positief beoordeeld. Het merendeel van de bewoners heeft vertrouwen dat burens 'een oogje in het zeil houden' bij afwezigheid en voelen zich relatief veilig [1].

Tabel 1: percentage kinderen en jongeren Lewenborg t.o.v. de gemeente Groningen

Bevolking, percentage van totale bevolking	Lewenborg (%)	gemeente Groningen (%)
0 t/m 3 jarigen	5,3	3,7
4 t/m 12 jarigen	11,3	7,1
13 t/m 18 jarigen	7,3	5,7
totaal 0 t/m 18 jaar	23,6 %	16,5 %

Bron: Basismonitor Wijkkompas, gemeente Groningen 2016

Kansen en risico's

Met de meeste kinderen en jongeren in Lewenborg gaat het goed. Er is een groot verantwoordelijkheidsgevoel voor de buurt onder bewoners (88% ten opzichte van 86% in de stad [2]) en een kwart van de bewoners is ook actief in de buurt (26% ten opzichte van 23% in de stad²). Kinderen hebben ruime mogelijkheden om elke dag buiten te spelen (35% ten opzichte van 32% in de stad). Kinderen in Lewenborg hebben gemiddeld dan ook minder vaak elke dag beeldschermtijd (29% ten opzichte van 35% in de stad [2]) en relatief weinig kinderen kijken meer dan 3 uur per dag (11% ten opzichte van 15% in de stad [3]). Hoewel er veel voorzieningen zijn en er veel goede dingen gebeuren, signaleren professionals en bewoners dat het met een (groot) aantal kinderen en jongeren minder goed gaat en dat een aantal van hen dreigt 'af te glijden'. Risico's die in de wijk spelen zijn onder meer armoede, middelengebruik en onvoldoende bewegen/overgewicht. Van de tien- en elfjarigen is er bij 21% van de kinderen sprake van overgewicht tegen een stadsgemiddelde van 17% [4]. We spreken van armoede als een huishouden beschikt over minder dan 110% van het wettelijke minimum. In Lewenborg is het percentage minimaalhuishoudens bovengemiddeld (18% ten opzichte van 14% in de stad, waarvan ruim 12% van de kinderen zelfs kansarm wordt genoemd [5]). Er is echter veel verschil tussen de diverse buurten binnen Lewenborg XL waardoor dit gemiddelde niet representatief is voor de hele wijk. Daarnaast is er jongerenoverlast en is het rookgedrag, (soft) drugs- en alcoholgebruik onder jongeren zorgelijk [6]. Er is soms sprake van gebrek aan toekomstperspectief en een 'zich daardoor herhalende keten' (van generatie op generatie). Deze problemen belemmeren de kansen van kinderen om gezond te kunnen opgroeien en worden daarom door scholen en verschillende partners in de wijk aangepakt.

Tabel 2: percentage kansen en risico's voor kinderen en jongeren
Lewenborg t.o.v. de gemeente Groningen

Kansen en risico's	Lewenborg (%)	gemeente Groningen (%)
Verantwoordelijkheidsgevoel voor de buurt	88	86
Actief in de buurt	26	23
Speelt elke dag buiten (7-13 jaar)	35	32
Elke dag beeldschermtijd	29	35
Meer dan 3 uur beeldschermtijd	11	15
Overgewicht (10/11 jaar)	21	17
Minimahuishoudens	15	14
Kinderen (t/m 17 jr.) in bijstandsgesin (kansarm)	18	20
Rookt dagelijks	6	6
Recent weetgebruik	13	11

Samenwerking

Het huidige Lewenborg XL is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties op het gebied van onderwijs, opvang, sport, ondersteuning, preventie, zorg en welzijn. Deze samenwerking heeft tot doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te vergroten en daarmee de leefbaarheid van de wijk te bevorderen. De samenwerking strekt zich afhankelijk per domein ook regelmatig uit tot de wijken/gebieden Drielanden, Noorddijk, Oosterhoogebrug, Ulgersmaborg, Ruischerbrug, Ruischerwaard, Euvelgunne, Roodehaan, Middelbert, Engelbert en Meerstad. We gebruiken in dit wijkplan dan ook de term Lewenborg XL. De samenwerking bestaat al meer dan vijftien jaar en is in de loop der jaren inhoudelijk gegroeid.

Vanuit de Nieuwe Impuls Vensterscholen 2.0. is ingezet om het programma 'de Vreedzame School' in de hele wijk uit te rollen. Van Vreedzame School naar Vreedzame Wijk. Het doel hiervan is dat scholen en wijkinstellingen vanuit dezelfde visie en opvoedkundige aanpak werken. Hierdoor herkennen kinderen de op school geleerde vaardigheden, zoals het omgaan met conflicten en de zichtbaarheid van De Vreedzame School-principes, overal in de wijk en kunnen ze deze toepassen.

Op 14 oktober 2014 is het convenant Samen maken we de Vreedzame Wijk ondertekend door de betrokken partijen (besturen onderwijs en kinderopvang en de wethouder onderwijs). Alle partners hebben zich eraan gecommitteerd om samen te bouwen aan de Vreedzame Wijk.

Visie en Missie

De betrokken partijen van Lewenburg XL willen dat alle kinderen in Lewenburg kansrijk, veilig en gezond opgroeien. Dat ze ongeacht hun sociaaleconomische of etnische achtergrond, voldoende kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen en naar eigen vermogen deel te nemen aan een duurzame samenleving. Alle partners dragen de gezamenlijke visie: “Een Civil Society in Lewenburg XL”.

De Civil Society verwijst naar dat deel van de samenleving waarin de organisatie van burgers en hun inzet voor elkaar centraal staat. Een bloeiende Civil Society kenmerkt zich door betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, groot maatschappelijk zelfbestuur van burgers, weinig overheidsbemoeienis, beperkte commerciële invloed op de gemeenschapszin en een grote mate van tolerantie. Veiligheid in buurten en wijken, sociale cohesie en participatie voor en door iedereen zijn hierbij onmisbaar.

In 2012 hebben de eerste scholen het initiatief genomen om deel te nemen aan het programma “Vreedzame School”. Het is een beproefde methode waarin de klas en de school wordt beschouwd als leefgemeenschap en kinderen leert wat het betekent om democratisch burger te zijn. Een klas/school waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap. Inmiddels doen alle scholen in Lewenburg XL mee aan het programma. Er is een gezamenlijke ambitie vanuit “De Vreedzame Vensterwijk” opgesteld: “Er heerst in Lewenburg XL een veilig en positief klimaat. Scholen en wijkinstellingen werken vanuit dezelfde visie en opvoedkundige aanpak. De school wordt de oefenplaats voor democratisch burgerschap”.

Partners

Onderstaande partners zijn onderdeel van dit integrale wijkplan :

Onderwijs

Het onderwijs in Lewenborg XL wordt vanuit de volgende scholen aangeboden: CBS 't Kompas, OBS de Driebond, OBS Oosterhoogebrugschool, OJBS De Swoaistee, OBS De Vuurtoren, CSBO De Kimkiel en VMBO Werkman College, CSG Kluiverboom en Praktijkonderwijs Heyerdahl College. Deze laatste twee scholen maken nu nog geen deel uit van de stuurgroep Lewenborg XL, maar dat is op termijn wel de bedoeling.

De school is dé oefenplaats voor democratisch burgerschap en de vindplaats van alle kinderen.

Door de structurele inzet van het programma “de Vreedzame School” wordt duurzaam aandacht besteed aan een actieve participatie binnen een Civil Society.

Om alle kinderen optimale ontplooiingskansen te bieden wordt er vanuit een breed aanbod boeiend en betekenisvol onderwijs geboden. Hierbij is een intensieve samenwerking binnen de wijk noodzakelijk, zodat gebruik gemaakt kan worden van hetgeen partners binnen de wijk te bieden hebben. Dit leidt tot kansrijke talentontwikkeling.

Op het gebied van het armoedebeleid is er al veel samenhang en samenwerking zichtbaar met het WIJ-team, m.n. door het jeugd- en jongerenwerk, preventie en (opvoedings-)ondersteuning van ouders. Eén kind, één plan.

In het kader van Passend Onderwijs geven de scholen vorm en inhoud aan samenhangende onderwijszorg. Binnen Lewenborg XL wordt er geprobeerd een dekkende zorgstructuur te bieden voor alle kinderen door een grote mate van onderlinge samenwerking en afstemming. Schoolgerelateerde en zorggerelateerde voorzieningen vallen hieronder. Binnen de scholen is laagdrempelige zorg gerealiseerd door extra inzet van sociaal verpleegkundigen, jeugdartsen en medewerkers van het WIJ-team.

Kinderopvang (SKSG en KidsFirst COP Groep)

Binnen Lewenborg XL wordt de kinderopvang door de SKSG (diverse locaties KDV, PSZ, BSO en TMO) en de Kids First COP Groep (diverse locaties peuterschool, kinderdagopvang en BSO) aangeboden.

De gemeenschappelijke missie is dat kinderen zelfbewust, vol vertrouwen en zelfstandig hun weg kiezen, met benutten van hun talenten en mogelijkheden. Dit alles met respect voor de ander, de omgeving én zichzelf.

De bijbehorende pedagogische aanpak past volledig in het gedachtegoed van de Vreedzame School/Wijk en het ‘Vreedzame School’ programma wordt ingezet op peutergroepen en BSO. In nauwe samenwerking met onderwijs en Wij-team wordt er veilige en vertrouwde opvang geboden én worden de kinderen op KDV/PSZ/ Peuterschool met behulp van VVE programma's ondersteund in hun ontwikkeling en daarmee spelenderwijs voorbereid op de schoolperiode.

Kinderen vanuit een achterstand kunnen extra ondersteuning krijgen via extra VVE-opvang. De BSO heeft een breed aanbod van leuke en leerzame naschoolse activiteiten en voor schoolgaande kinderen die extra ondersteuning/opvang nodig hebben is er de BSO+ opvang van SKSG en WIJ-team.

Met de scholen is er samenwerking/afstemming in de zorg voor kinderen (overdracht peuter/kleuter en overleg BSO/school). SKSG en O2G2 hebben de intentie uitgesproken tot vergaande integratie in een Integraal Kind Centrum (IKC) met een aantal scholen in de wijk. Kids First COP groep heeft een samenwerkingsovereenkomst met de Oosterhoogebrugschool en werkt aan de doorgaande lijn met meerdere scholen. Ook met het WIJ-team is er verdergaande samenwerking/afstemming bv. op het gebied van VVE-thuis-/ouderbetrokkenheid, opvoedondersteuning en toeleiding naar (extra) opvang voor doelgroepkinderen. Elke opvanglocatie heeft daartoe een eigen contactpersoon vanuit het Wij-team.

WIJ-team: ondersteuning, preventie en zorg

WIJ is het sociale wijkteam voor Lewenborg. Medewerkers van WIJ werken aan zorg, ondersteuning en ontmoeting dichtbij huis. De nadruk ligt op het voorkomen of verminderen van sociale problemen en het vergroten van de eigen regie en meedoen aan de Groninger samenleving. WIJ Lewenborg is er voor alle bewoners van Lewenborg en de omliggende gebieden en omarmt het gedachtegoed van Vreedzaam: een veilig, sociaal en positief klimaat in de wijk.

Golvend Lewenborg: bewonersinitiatieven

In het najaar van 2015 ontstond op basis van initiatief van een groep bewoners “Golvend Lewenborg”. Dit is één van de vijf experimenten die gevolgd worden door de Gemeenteraad van Groningen. De Gemeenteraad stelt vooraf jaarlijks een budget beschikbaar om initiatieven vanuit de wijk die kansrijk zijn en draagvlak hebben te faciliteren en te honoreren. Er wordt gezocht naar nieuwe vormen van bewonersparticipatie en is bij uitstek een voorbeeld van de uitgangspunten van de Civil Society. Initiatieven van bewoners worden verwelkomd en samen wordt gekeken naar de haalbaarheid van de ideeën. Golvend Lewenborg moet een 'melting pot' worden voor de diverse (vrijwilligers)organisaties in de wijk en een platform voor activiteiten voor en door bewoners.

Golvend Lewenborg heeft zich ook aangesloten bij het werken volgens de uitgangspunten van de Vreedzame Wijk. Een afgevaardigde heeft zitting in de Stuurgroep van Lewenborg XL. In samenwerking met het WIJ-team wil Golvend Lewenborg zorg dragen voor een betere communicatie binnen de wijk en het meer uitdragen van activiteiten die zij organiseren, maar ook de ondersteuningsmogelijkheden door het WIJ-team en de verdere ontwikkeling van Lewenborg XL. Op deze wijze wil Golvend Lewenborg een bijdrage leveren voor het verbeteren van de leefbaarheid en het positieve en veilige sociaal klimaat in de wijk.

Bslim: sport en gezondheid

Sinds 2006 werkt Groningen met het sportstimuleringsprogramma Buurtgerichte Sportieve Leefstijl Interventie Methode (Bslim). Binnen Lewenborg XL is een Bslim-team actief, welke bestaat uit zeven beweegprofessionals. Drie belangrijke onderdelen van Bslim zijn: de inzet van brede vakdocenten bewegingsonderwijs voor het verzorgen van gymnastiekonderwijs in basisscholen (uitvoering door onderwijs); de inzet van buurtsportwerkers die sportactiviteiten in de wijk en op de VMBO scholen (Kluiverboom) en CSBO school (Kimkiel) organiseren voor jongeren (uitvoering door het Jeugdteam binnen WIJ Lewenborg) en de inzet van verenigingscoaches die zich richten op het versterken van de verbinding tussen scholen en sportverenigingen en op het versterken van het sportaanbod door sportverenigingen in de wijk (uitvoering Huis voor de Sport). De gemeente Groningen draagt door middel van de pilot Bewegen in het basisonderwijs bij aan kwalitatief goed bewegingsonderwijs. Deze pilot en het aanbod van Bslim hebben als doel een grotere groep leerlingen door te laten stromen naar sportverenigingen. Zodoende wordt er al jong een basis gelegd voor een leven lang sporten en een gezonder leven.

Gebiedsteam Oost/ de Gemeente

Het gebiedsteam Oost bestaat naast de wijkwethouder Mattias Gijsbertsen uit de stadsdeelbeheerder, een ambtenaar uit het sociale domein, een ambtenaar uit het fysieke domein, de Wij managers van Beijum e.o. en van Lewenborg e.o., een communicatiemedewerker, directielid DMO, gebiedssecretaris en een gebiedsmanager. Jaarlijks maakt dit team een stadsdeelprogramma op basis van de wijkcompassen en vervolgens een uitvoeringsprogramma. Het is een integraal programma op hoofdpunten die zich in het stadsdeel afspelen. Een begroting is onderdeel van het programma. Voor bewonersinitiatieven en/of experimenten vanuit de wijken in Oost is een budget beschikbaar.

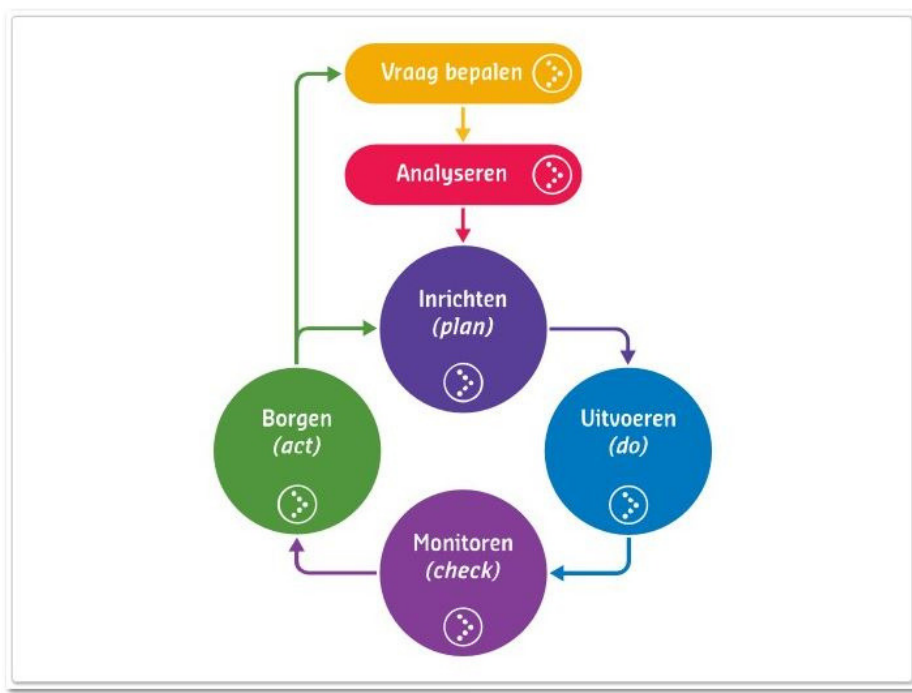
Een integraal wijkplan

Dit integrale pedagogische wijkplan beschrijft op een gestructureerde manier de samenhang tussen de initiatieven voor de jeugd in Lewenborg XL en wat daarvoor nodig is. Bij de ontwikkeling van het wijkplan zijn alle partners en kinderen en jongeren betrokken. De speerpunten voor de wijk en de samenhang tussen de initiatieven wordt duidelijk in het volgende hoofdstuk. Op basis van dit overzicht is een meerjarenplan opgesteld waarin voor nu, maar ook voor de komende jaren (2019-2022) duidelijk wordt welke partners gezamenlijk, welke activiteiten uitvoeren en wanneer. Dit wijkplan past binnen de ambitie van gemeente Groningen rond Positief Opgroeien:

"We willen toe naar een gebiedsgerichte sociale infrastructuur en ondersteuningspraktijk, die -aansluitend op de eigen mogelijkheden van inwoners en de directe omgeving- een resultaatgerichte ondersteuning aan inwoners biedt, waarbij de nadruk ligt op het voorkomen of verminderen van sociale problemen en het vergroten van de eigen regie en meedoen aan de Groningse samenleving".

Werkwijze

Bij de ontwikkeling van dit integrale pedagogische wijkplan volgen we de stappen van de implementatiewijzer van het NJI (zie figuur 1).

Figuur 1: implementatiewijzer NJI

Stap 1: de vraag bepalen

Er is langdurige en gestructureerde samenwerking tussen partners binnen de wijk met de Vreedzame Wijk als gemeenschappelijke pedagogische visie. De verschillende partners zijn verenigd in de stuurgroep Lewenborg XL. De aanleiding voor het opstellen van dit wijkplan is de wens van de stuurgroep om samen vanuit één visie de samenwerking te versterken ten behoeve van de kinderen, jongeren en bewoners in de wijk. De partners willen de initiatieven binnen de wijk en ook de daarbij horende financiën stroomlijnen.

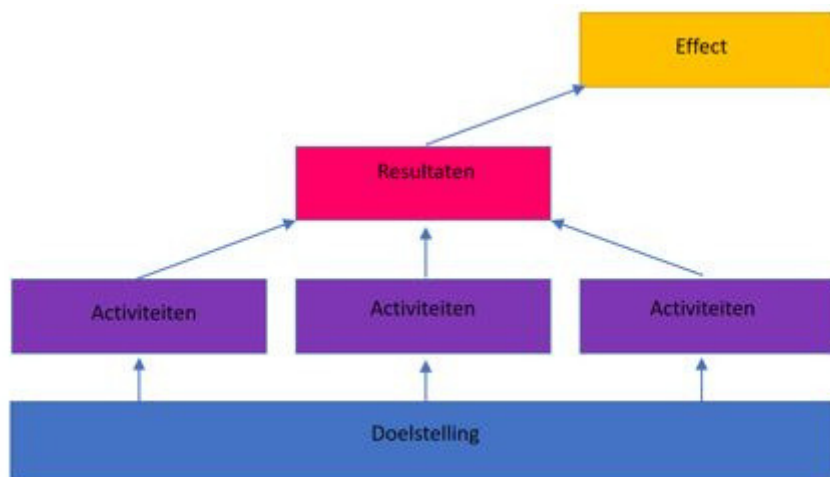
Stap 2: analyseren

Om vast te stellen wat de kaders zijn voor het te ontwikkelen integrale wijkplan, zijn de bestaande plannen van de verschillende partners geanalyseerd. Om te inventariseren welke initiatieven en plannen er binnen Lewenborg zijn is aan alle partners binnen Lewenborg die kinderen en jongeren tot hun doelgroep rekenen gevraagd een recent (jaar)plan aan te leveren. De plannen van de volgende partners zijn voor dit integrale wijkplan geanalyseerd:

1. Inventarisatie activiteiten en inzet Jeugd in Lewenborg (gebiedsteam Oost)
2. Lewenborg XL. Eén wijk, één plan (gebied Lewenborg)
3. Beleidskader BSLIM3: versterking jeugd, sport & sportvereniging (looptijd 2017-2018)
4. Jaarplan 2017, Op reis (SKSG Lewenborg)
5. Jaarplan 2016-2017 Kids First COP Groep
6. Jaarplan 2016-2017 OJBS De Swoaistee
7. Jaarplan 2017 ODBS De Driebond
8. Schoolplan 2015-2019 ODBS De Driebond
9. Jaarplan 2017 OBS Oosterhoogebrugschool
10. Schoolplan 2015-2019 CBS 't Kompas
11. Facebook-pagina Golvend Lewenborg
12. Activiteitenoverzicht Golvend Lewenborg
13. Integraal werkplan en rapportage Wij Lewenborg

Doelen

Om kinderen en jongeren in Lewenborg kansrijk, veilig en gezond te laten opgroeien zijn door de verschillende wijkinstellingen doelen opgesteld. Deze doelen vormen de basis van dit wijkplan; ze zijn het fundament. Doelen worden gebruikt om de richting en het resultaat van tevoren vast te leggen. De activiteiten zijn vervolgens concrete acties die nodig zijn om de doelen te behalen. Voor Lewenborg XL in het bijzonder geldt dat de activiteiten vanuit de visie van de Vreedzame Wijk worden uitgevoerd. Dat betekent in de praktijk dat scholen en wijkinstellingen vanuit dezelfde visie en opvoedkundige aanpak werken. De concrete gevolgen van de acties die voortkomen uit de doelstelling zijn de resultaten (zie figuur 2).

Figuur 2: doelen, activiteiten en resultaten in schema

Uit alle plannen van de instellingen zijn doelstellingen, activiteiten en beoogde resultaten verzameld om deze vervolgens samen te brengen in één integraal wijkplan. In de verschillende bronnen zijn de genoemde doelstellingen niet altijd hetzelfde, maar beogen wel vaak hetzelfde. In overleg met de betrokken partners is voor het integrale wijkplan besloten tot drie hoofddoelen om samen te werken aan een vreedzame wijk:

1. Kansrijke wijk: Kinderen in Lewenborg XL zijn sociaal en emotioneel gezond. Hieronder vallen verschillende doelstellingen op het gebied van zorg en onderwijs.
2. Gezonde wijk: Kinderen in Lewenborg XL hebben een gezonde leefstijl. Hieronder vallen verschillende doelstellingen op het gebied van voeding en bewegen.
3. Veilige & Vreedzame Wijk: Kinderen in Lewenborg XL voelen zich veilig. Hieronder vallen verschillende doelstellingen op het gebied van preventie & voorlichting en het verder implementeren van de Vreedzame Wijk.

Doelgroep

Dit wijkplan is gericht op alle kinderen en jongeren in de wijk Lewenborg XL. Het gaat om kinderen/jongeren in de leeftijd van 0-16 jaar.

Stap 3: inrichten

Om het integrale wijkplan op te stellen in nauwe samenwerking met alle partners uit de stuurgroep (en enkele collega's), bewoners (via Golvend Lewenborg), kinderen (kinderraad) en jongeren is een brainstormmiddag gehouden. Het doel van de middag was met elkaar bepalen welke bestaande activiteiten die de partners gezamenlijk uitvoeren voor de komende beleidsperiode behouden moeten blijven. Daarnaast is geïnventariseerd welke nieuwe activiteiten gezamenlijk kunnen worden opgezet ter versterking van het kansrijk, veilig en gezond opgroeien in Lewenborg. Leidend tijdens de middag waren de drie hoofddoelen. Alle activiteiten moeten een bijdragen leveren aan de kansrijke wijk, de gezonde wijk en de veilige wijk. De opbrengsten van deze middag zijn in de stuurgroep vertaald naar speerpunten voor de wijk (hoofdstuk Speerpunten Lewenborg XL). Deze speerpunten zijn praktisch uitgewerkt in een meerjarenplan waaruit blijkt welke partners gezamenlijk, welke activiteiten uitvoeren en wanneer.

Stap 4: uitvoeren

De in dit plan beschreven initiatieven (bestaande en nieuwe) worden in de komende beleidsperiode uitgevoerd (2019-2022).

Stap 5 en 6: monitoren en borgen (ontwikkelen 2018/2019)

De resultaten kunnen tussentijds gemonitord en aan het einde van de looptijd geëvalueerd worden. We doen dat aan de hand van zowel SMART geformuleerde prestatie-indicatoren als STUPID geformuleerde prestatie-indicatoren. SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Bijvoorbeeld: aan het eind van het schooljaar kunnen alle kinderen van OBS de Vuurtoren weer veilig spelen omdat alle toestellen zijn opgeknapt en geverfd. Op 1 januari 2018 zijn minimaal 50 vrijwilligers getraind in de Vreedzame Wijk. Of: op de veiligheidsmeting in het voorjaar van 2018 geeft 80% van de kinderen een 8 of hoger. Het halen van deze doelen betekent dat het wijkplan effect heeft. STUPID (De Winter, 2018) staat voor Samen beslissen welke hulp nodig is (professional, kind, sociaal netwerk), Trouw aan bewoners (niet steeds wisselende professionals), Uithoudingsvermogen, Participerende evaluatie (ook bewoners evalueren mee), Inspirerend voor kinderen en gezin, Dromen. Bijvoorbeeld: aan het eind van de beleidsperiode zijn bewoners (volwassenen en kinderen) meer tevreden over het leefklimaat in hun buurt.

Door middel van bestaande data wordt in beeld gebracht (monitoren) in hoeverre resultaten geboekt zijn op de verschillende subdoelen. Wat gaat goed en wat vraagt om aanpassingen? Tot slot wordt ook procesmatig door middel van een checklist en een panelgesprek het integraal werken bij de partners geëvalueerd (borgen). Het wijkplan vraagt steeds om bijsturing in wat beter kan, herhalen van afspraken, reminders blijven geven, binnen de stuurgroep uitwisselen van ervaringen en nieuwe partners meenemen in de bestaande werkwijze. De cyclus plan-do-check-act kan vervolgens jaarlijks worden doorlopen.

De interventies die gezamenlijk door de partners in de wijk worden uitgevoerd om bij te dragen aan een kansrijke, veilige, gezonde wijk worden in deze paragraaf onderbouwd.

Kansrijke wijk

Financieel gezond gedrag

Om armoede tegen te gaan wil Lewenborg XL financieel gezond gedrag stimuleren. De wijk zet in op drie typen interventies:

1. Steun bieden aan gezinnen. Lewenborg wil dat kinderen die opgroeien in armoede dezelfde kansen krijgen als andere kinderen om zich te ontwikkelen. De steun bestaat uit financiële hulp die ten goede komt aan de kinderen (o.a. kindpakketten aanbieden), maar gaat ook om praktische hulp bij verschillende regelingen en activiteiten en het bieden van emotionele ondersteuning door een brugfunctionaris of door WIJ medewerkers.
2. Financiële bewustwording. Daarnaast vindt Lewenborg het leren omgaan met geld belangrijk voor kinderen (week van het geld) en volwassenen (cursussen) om armoede te voorkomen en voor gezinnen die in armoede leven het probleem aan te pakken.
3. Integrale aanpak armoede. Lewenborg heeft zich ten doel gesteld om met de verschillende betrokken partijen één integrale en effectieve aanpak te ontwikkelen om uit de top 3 van armste gemeenten te komen. Deze aanpak zal zich richten op het bieden van perspectief en empowerment, meer aansluiten bij de behoefte van bewoners, beter toegankelijke voorzieningen en minder versnippering.

Sociale cohesie

In Lewenborg XL hoort iedereen erbij. De wijk wil dan ook dat alle kinderen en jongeren zoveel mogelijk in de eigen wijk kunnen spelen en leren. Belangrijke punten waarop de wijk wil investeren zijn:

- 1) Professionals en ouders werken samen. Vanuit de Vreedzame Wijk wordt zoveel mogelijk samengewerkt met ouders. Thema-avonden vanuit verschillende organisaties zijn belangrijk om ouders te informeren en met hen af te stemmen over de ontwikkeling van hun kinderen.
- 2) Korte lijnen tussen professionals. Om op een integrale manier in te spelen op de behoeften van gezinnen en kinderen in de wijk is het van belang dat er korte lijnen zijn tussen de diverse professionals uit jeugdzorg, zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang zodat er snel kan worden afgestemd. Vooral wanneer er op meer levensdomeinen ondersteuning en zorg voor een kind nodig zijn, is het belangrijk dat de juiste professionals er tijdig bij worden betrokken. Hiervoor moet een goede samenwerking zijn tussen verschillende jeugdprofessionals.

- 3) Maatwerk voor kinderen die specifieke zorg nodig hebben. Kinderen met meer zorgbehoeften hebben soms baat bij kinderopvang in kleinere groepen met meer structuur en gekwalificeerd personeel. Om deze kinderen binnen de wijk te kunnen opvangen zet de wijk in op BSO+ en BSO 2.0.
- 4) Participatie van kinderen en jongeren in de wijk. Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat zij niet alleen in Lewenborg wonen, maar ook actief een bijdrage leveren aan de gemeenschap door mee te denken, mee te helpen (jongeren als vrijwilligers) en mee te beslissen (kinderraad/jongerenraad). De participatie van kinderen en jongeren in de wijk draagt bij aan burgerschap, wederzijds begrip tussen jongeren onderling en tussen jongeren en volwassenen. Een mooi voorbeeld is hierbij Huiskamer Lewenborg. Kinderen vanaf 10 jaar zijn welkom en kunnen deelnemen aan gerichte activiteiten die aansluiten op hun belevingswereld en de behoeften die er op dat moment zijn. De meerderheid van de kinderen die hier gebruik van maken komen uit een kwetsbare gezinssituatie. Kinderen kunnen zichzelf zijn en er is aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. De methodiek Vreedzaam wordt binnen de Huiskamer actief ingezet. Hierdoor ontstaat er inzicht in de persoonlijke situatie van kinderen en kan het gezin in beeld worden gebracht bij de hulpverlening van Wij Lewenborg. Op deze manier kan er preventief gewerkt worden om grotere problemen te voorkomen binnen het gezin of op school. De lijnen met de hulpverlening zijn kort en de hulpverlening is nauw betrokken bij de Huiskamer.

Talentontwikkeling

Alle kinderen in Lewenborg XL moeten de kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. De wijk wil daarom:

- 1) Een breed aanbod aan activiteiten voor alle kinderen in de wijk. Het gaat dan om sportactiviteiten (Sporthopper) als ook culturele activiteiten (samenwerking Conservatorium en Bij Vrijdag, muziekles, dansles. Bijvoorbeeld in de vorm van een Cultuurhopper).
- 2) Extra aanbod voor kinderen in achterstandssituaties. Lewenborg XL wil kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie door lesprogramma's (weekendschool) perspectief bieden en zelfvertrouwen meegeven zodat zij later hun weg vinden in de samenleving. Een voorbeeld hiervan is het aanbieden van leerondersteuning na schooltijd op het Werkman VMBO. Kwetsbare kinderen die thuis geen geschikte leeromgeving hebben worden begeleid op het gebied van sociale- en leervaardigheden.

Veilige wijk

Verantwoordelijkheidsgevoel

Om het verantwoordelijkheidsgevoel van kinderen en jongeren voor de wijk te stimuleren wordt ingezet op:

- 1) Bewustwording kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren worden gewezen op het belang van veilig verkeer en het hebben van goede verlichting.
- 2) Samenwerking tussen professionals en bewoners in de wijk. Om die samenwerking te stimuleren en op elkaar af te stemmen worden alle jeugdprofessionals en bewoners (waaronder de oude bieb en Golvend) getraind in de pedagogische aanpak 'Vreedzame School/Wijk'. Daarnaast wordt er samengewerkt met buurtconciërges en de wijkagent om de wijk leefbaar te maken en te houden.

Bevorderen van sociaal gewenst gedrag

Om pesten te voorkomen wordt in Lewenborg XL ingezet op:

- 1) Stimuleren. In Lewenborg leren alle kinderen positief sociaal gedrag. Veel organisaties in de wijk werken vanuit een pedagogische benadering waarbij niet zozeer het individuele kind, maar het kind in de sociale gemeenschap centraal staat (de Vreedzame Wijk). De klas, de school en de wijk is een leefgemeenschap, waarin alle kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren wat het betekent om een 'democratisch burger' te zijn.
- 2) Curatief. Als preventie niet toereikend is, worden aanvullende maatregelen ingezet (No Blame, consultatieteam pesten) die het pesten actief tegengaan.

Aandacht voor jongeren

Om jongeren op een positieve manier deel te laten nemen aan de maatschappij zet Lewenborg XL in op:

- 1) Jongeren activeren. Om jongeren perspectief te bieden wordt hen leuke en/of zinvolle vrijetijdsbesteding geboden (jongerenparticipatie)
- 2) Betrokkenheid volwassenen. Om jongeren perspectieven te bieden en overlast gevend gedrag tegen te gaan is de betrokkenheid van ouders en professionals (jongerenwerkers op straat) van belang. Ook hierbij is Vreedzaam een belangrijk uitgangspunt.

Gezonde wijk

Preventie alcohol, drugs & tabak

Om jongeren op een wijze manier te leren omgaan met middelengebruik wordt ingezet op:

- 1) Preventie. Jongeren worden geïnformeerd over de schadelijke gevolgen van middelengebruik (voorlichting op school, in de Huiskamer, bij de Soos en in de bovenbouw)
- 2) Stimuleren. Het werken aan rookvrije kind locaties en een rookvrije generatie.

Gezonde voeding

Lewenborg XL wil het belang van gezonde voeding breed uitdragen. Alle organisaties doen dat zoveel mogelijk:

- 1) In beleid. Ouders en kinderen worden bewust gemaakt van het belang van gezonde voeding (stimuleren gezonde traktaties) en de mogelijkheden om het te bereiden (kookworkshops en informatie via de Huiskamer)
- 2) In de praktijk. Om kinderen daadwerkelijk gezond te laten eten wordt op verschillende plaatsen gezonde voeding aangeboden (schoolfruit, gezonde lunch in de Huiskamer).

Voldoende bewegen

In Lewenborg XL krijgen alle kinderen en jongeren de kans regelmatig te bewegen. Dat kan op twee manieren:

- 1) Incidenteel. Kinderen en jongeren kunnen bewegen wanneer zij zin en tijd hebben (buitenfitness, avontuurlijke speelplekken, spelcontainer).
- 2) Structureel. Er worden in de wijk vanuit verschillende organisaties activiteiten en cursussen aangeboden waarbij kinderen, jongeren en bewoners kunnen bewegen (natte gymles, wandelgroep, Bslim).

Nieuwe activiteiten

De kansrijke wijk

Activiteiten die binnen deze speerpunten nieuw zijn voor de beleidsperiode 2019-2022 worden hieronder toegelicht.

1. **Programma voor wijkbrede financiële opvoeding.**
De partners vinden bewustwording belangrijk als het gaat om leren omgaan met geld (sparen bv.) en armoede voorkomen. Het nieuw op te zetten programma is bedoeld voor ouders en kinderen.
2. **Gezamenlijke visie en aanpak ouderbetrokkenheid.**
Vanuit alle partners wordt het belang van betrokken ouders bij de ontwikkeling van hun kind(eren) onderstreept, ook datgene wat ouders thuis en buitenshuis met hun kinderen ondernemen. Om vanuit alle partners dit belang uit te dragen wordt wijkbreed aandacht aan dit thema besteed door bijvoorbeeld thema-avonden te organiseren en aandacht voor ouders binnen de scholing Vreedzaam voor professionals.
3. **Jongerenraad.**
Om jeugdparticipatie te stimuleren en de stem van jongeren te horen wil Lewenborg vergelijkbaar met de kinderraad een jongerenraad instellen. De jongerenraad kan advies uitbrengen en zelf ideeën aandragen. De kern is de stem van de jongere!
4. **Divers activiteitenaanbod.**
De partners willen kinderen alle kansen bieden om in aanraking te komen met een zo divers mogelijk aanbod activiteiten. Er wordt al veel georganiseerd rond sport en bewegen. De komende beleidsperiode wordt naast sport en bewegen, sterk ingezet op culturele activiteiten. Ook het Cultuurfonds wordt daarbij meer onder de aandacht gebracht.

De veilige wijk

5. Jongerenwerk meer op straat.

Mede op verzoek van de jongeren zelf zal het jongerenwerk meer zichtbaar zijn op straat.

Daarvoor is meer capaciteit nodig van jongerenwerkers, wijkagenten en straatcoaches. De insteek is jongeren op een positieve manier te benaderen (stimuleren, jongeren activeren).

6. Aantrekkelijke leefomgeving versterken.

De omgeving van de bewoners van Lewenborg wordt in de periode 2019-2022 nog aantrekkelijker gemaakt door te werken aan meer groen (bijvoorbeeld groene schoolpleinen) en het schoonhouden van de wijk. Toenemende overlast als gevolg van het aantrekkelijker worden van de leefomgeving voor jongeren is een zorg van de bewoners. Dat moet worden voorkomen door preventief te werken (bv. door de jongeren bij de plannen te betrekken).

7. Meer en beter contact met de wijkagent.

De wijkagent is het eerste aanspreekpunt bij sociale problemen, overlast en criminaliteit in de buurt. Alle partners streven naar kortere lijntjes met de wijkagent om op die manier veel preventiever de veiligheid van de wijk te versterken. Een vast bekend gezicht van de wijkagent helpt daarbij.

8. Scholing Vreedzaam.

Professionals uit het onderwijs, kinderopvang en het WIJ-team zijn getraind in de Vreedzame Wijk aanpak. In de beleidsperiode 2019-2022 wordt deze training opgefrist en wordt er een nieuwe schil professionals en bewoners getraind (bijvoorbeeld wijkraden en andere actieve bewonersgroepen zoals Golvend Lewenborg en de oude bieb). In de training zal expliciet aandacht worden besteed aan het belang van samenwerken met ouders in de wijk.

Nieuwe activiteiten

De gezonde wijk

9. Bestaande beleid rookvrije omgeving naleven; op weg naar een rookvrije generatie.
Het is een staand beleid dat er in en rond kindlocaties niet mag worden gerookt. De naleving daarvan is een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode.
10. Gesprek aangaan met professionals over gezonde voeding.
Gezonde voeding wordt door alle partners en door de kinderen belangrijk gevonden. Voor de komende beleidsperiode willen de partners daarom hun beleid rond gezonde voeding beter op elkaar afstemmen en richtlijnen formuleren. Deze richtlijnen zijn ter verheldering van het wijkbeleid, maar moeten niet doorslaan in rigide regels over de hele linie.
11. Uitdagende avontuurlijke speelplekken.
Kinderen uit de wijk geven aan graag meer avontuurlijke, uitdagende speelplekken te willen. De natuur speelplek bij Kardingse (zandplekken, boomstammen, water en waterpomp) wordt door de kinderen zeer gewaardeerd. Waar mogelijk wordt de komende tijd bij de inrichting van de wijk rekening gehouden met deze wens.
12. Kinderopvang doet meer met sportinstuif Bslim.
Bslim organiseert met enige regelmaat een sportinstuif voor de wijk. Kinderen en jongeren kunnen gratis een middag komen sporten en uitproberen (klimmen, voetballen, schaatsen, hockey). De kinderopvang gaat de komende jaren vaker gebruik maken van deze activiteiten.
13. Op meerdere plekken vaker instuif door vakdocenten.
De sportinstuif waar kinderen en jongeren gratis kunnen sporten wordt de komende jaren vaker en op meer plekken in de wijk georganiseerd om zoveel mogelijk kinderen te bereiken en enthousiast te maken voor gezond bewegen.

Meerjarenplan: overzicht interventies per doelstelling

😊 Door kinderen/jongeren ondersteund

❖ Nieuwe activiteit

❖ Nieuwe activiteit				Kosten			
Interventies		Nodig	Partners	2019	2020	2021	2022
Kansrijke wijk							
Financieel gezond gedrag	- Kindpakketten 😊	❖ Pakket initiatieven en regelingen kinderen in armoede meer onder de aandacht brengen (afspraken maken op welke manier)	- Gemeente, PO, VO, kinderopvang	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Brugfunctionaris	❖ Wijkbreed inzetten (0,6 fte)	- PO, WIJ	35.000	35.000	35.000	35.000
	❖ Programma voor wijkbrede financiële opvoeding	❖ Afspraken maken over invulling	❖	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Cursussen m.b.t. financiën	- Inzetten voor ouders en kinderen	- WIJ, Golvend	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Ondersteuning van WIJ aan bewoners in armoede; GKB, directie inkomen, sociaal raadslid en inzet van financieel spreekuur		- WIJ, Golvend	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Energieproject (vrijwilligers bezoeken huishoudens in de wijk en adviseren over (structurele) energie besparingen)		- WIJ, gebiedsteam	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Week van het geld (Nibud, schuldpreventiebeleid)		- Gemeente, PO, VO (Moneywise), Groningse Kredietbank, kinderopvang	Pm	Pm	Pm	Pm
Sociale cohesie	- Korte lijnen contacten professionals	- Netwerk faciliteren en onderhouden	- Alle partners	10.000	10.000	10.000	10.000

	- Gezinnen goed in beeld ❖ Gezamenlijke visie en aanpak ouderbetrokkenheid	❖ Ouders wijkbreed op dezelfde manier betrekken bij activiteiten. Thema-avonden (2x per jaar) en raden verbinden.	- Alle partners ❖ Alle partners	Pm 4.000	Pm 4.000	Pm 4.000	Pm 4.000
	- BSO+		- Kinderopvang, onderwijs, WIJ	14.000	14.000	14.000	14.000
	- BSO 2.0	- Inclusief huur vd ruimte en (geringe) bijdrage ouders	- Kinderopvang, onderwijs, WIJ, Elker	40.000	40.000	40.000	40.000
	- Jongerenparticipatie😊	- Projecten die jongeren zelf ontwikkelen voor de wijk Bv.: jongeren organiseren spooktocht in de wijk.	- Golvend, WIJ, PO, VO	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Huiskamer - Kinderraad ❖ Jongerenraad	- Uitvoeren - Coördinatie - Coördinatie (VO neemt deel aan vreedzame wijk)	- WIJ - PO,WIJ - VO,WIJ	40.000 5.000 5.000	40.000 5.000 5.000	40.000 5.000 5.000	40.000 5.000 5.000
Talentontwikkeling	- Culturele activiteiten😊 ❖ Divers activiteitenaanbod - Weekendschool/zomerschool - Leerondersteuning Werkman VMBO	- 6 gratis muzieklessen, Dance Battle, The Voice Kids Lewenborg met 10 lessen en finale etc. ❖ Monitoren (op diversiteit) en in 2020 aanpassen	- PO, VO, WIJ, kinderopvang ❖ PO, Bij Vrijdag, Conservatorium, WIJ - PO, VO - WIJ, VO - VO, WIJ	Pm 10.000 (impuls) Pm 40.000	Pm 10.000 (impuls) Pm 40.000	Pm 10.000 (impuls) Pm 40.000	Pm 10.000 (impuls) Pm 40.000

Veilige wijk							
Aandacht voor jongeren	- Jongerenwerk	- Meer inzet nodig	- WIJ, PO	Pm	Pm	Pm	Pm
	❖ Jongerenwerk meer op straat 😊	❖ Meer capaciteit nodig van wijkagenten/jongerenwerkers/straatcoaches. Focus positief	❖ WIJ, Gebiedsteam	40.000	40.000	40.000	40.000
Verantwoordelijkheidsgevoel	- Verkeerseducatie, o.a. veilig fietsverkeer		- PO	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Goede straatverlichting in de wijk 😊	- Onder de aandacht brengen	- Gebiedsteam	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Buurtconciërges voor zwerfvuil		- Leger des Heils	Pm	Pm	Pm	Pm
	❖ Aantrekkelijke leefomgeving versterken	❖ Bv. Groene schoolplein goed Gelukt. Verbreden naar andere plekken (plan)	❖ Gebiedsteam	Pm	Pm	Pm	Pm
	❖ Meer en beter contact met de wijkagent	❖ Kortere lijntjes, vast en bekend gezicht	❖ Wijkagent, Gebiedsteam	Pm	Pm	Pm	Pm
Sociaal gewenst gedrag	- Borgen Vreedzame School in de wijk 😊	- Streven ook binnen de wijk pestgedrag verminderen	- Alle partners	Pm	Pm	Pm	Pm
	❖ Scholing Vreedzaam	❖ Scholing en bijscholing (volgende schil trainen en aandacht voor ouderbetrokkenheid)	❖ VO, Golvend e.a.	20.000	20.000	20.000	20.000
Gezonde wijk							
Preventie alcohol, drugs & tabak	- Middelengebruik onderwerp van gesprek in Roef	- Gesprek aangaan en afspraken	-	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Rookvrije omgeving rondom kinderlocaties 😊	- Afspraken hoe vormgeven	- Alle partners	Pm	Pm	Pm	Pm
	❖ Bestaand beleid naleven	❖ Elkaar aanspreken op beleid rookvrije wijk	❖ Alle partners	Pm	Pm	Pm	Pm
	- Voorlichtingen	- Bv. themamaand liefde en genot samenwerking Vo-scholen Kluiverboom	- WIJ, VO	Pm	Pm	Pm	Pm
Gezonde voeding	- Schoolfruitprogramma	- Gefinancierd door de EU dan wel de gemeente	- PO	?	?	?	?

	- Stimuleren gezonde traktaties - Gezonde lunch 1x pm voor wijkbewoners, Huiskamer Roef - Elke dinsdag gezond koken in Huiskamer Lewenborg (9-12 jr.) - Aandacht voor gezonde voeding in Roef, CB en kinderopvang ❖ Gesprek aangaan met professionals over gezonde voeding.	- - - - ❖ Afstemming beleid gezonde voeding met alle partners (ook thema-avonden). Opstellen richtlijnen, balans en niet doorslaan	- PO & kinderopvang - WIJ - WIJ - WIJ en kinderopvang ❖ Alle partners	Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm
Voldoende bewegen	- Buitenfitness ❖ Uitdagende avontuurlijke speelplekken 😊 - Bslim - Natte bewegingsles - Peutergym - Wandelgroep - Begeleid pleinspelen - Spelcontainer ❖ Kinderopvang doet meer met sportinstuif Bslim ❖ Op meerdere plekken vaker instuif door vakdocenten	- Meer aandacht en uitvoeren ❖ Inventariseren of en waar avontuurlijke speelplekken - Behouden binnen voldoende bewegen ❖ ❖ Uitbreiden	- Alle partners ❖ Alle partners - PO, VO, Bslim - Bslim, PO, kinderopvang - Golvend - PO - WIJ ❖ Kinderopvang, Bslim ❖ Bslim, WIJ	Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm	Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm Pm

Algemeen							
Integrale wijksamen werking	- Coördinatie en ondersteuning	- Afstemming partners en bewoners in de wijk, regulier overleg	Stuurgroep	10.000	10.000	10.000	10.000
	- Doorontwikkeling integraal pedagogisch wijkplan	- Benoemen prestatie-indicatoren en monitoringplan	Stuurgroep, lectoraat	10.000			
	- Borging integraal wijkplan	- Monitoren en bijstellen	Stuurgroep, lectoraat		10.000		
Totaal				283.000	283.00	273.00	273.000

COLOFON

Dit integraal pedagogisch wijkplan "Samenwerken aan een Vreedzame Wijk" (2018) is een product van de Stuurgroep Lewenborg XL. Deze Stuurgroep vertegenwoordigt de wijk Lewenborg waarbij de samenwerking rondom jeugd zich afhankelijk per domein ook regelmatig uitstrekt tot omliggende wijken en gebieden: Lewenborg XL.

Stuurgroep Lewenborg XL

Onderwijs

OBS De Driebond

PrO Heyerdahl College

CSBO De Kimkiel

CBS 't Kompas

OBS Oosterhoogebrugschool

OJBS De Swoaistee

OBD De Vuurtoren

VMBO H.N. Werkmancollege

Kinderopvang

KidsFirst/COP Groep (diverse locaties peuterschool, KDV en BSO)

SKSG (diverse locaties KDV, PSZ, BSO en TMO)

Ondersteuning, preventie en zorg

Wij Lewenborg

Bewonersinitiatieven

Golvend Lewenborg

Sport en gezondheid

Bslim

Gemeente Groningen

Gebiedsteam Oost

In samenwerking met:

Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool

Annelies Kassenberg

Henriëtte Pauwels

Fotografie

Martine Hoving

Contact

Kor Posthumus, directeur OJBS de Swoaistee

directie@swoaistee.o2g2.nl

(050) 3210477

